

Συνοπτική ανάλυση των Άρθρων 12 έως και 16 της Συνθήκης της Λωζάνης (Μέρος Πρώτο), συνδιαστικά μετά του Άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, (Δικαίωμα Αυτοάμυνας)

Στο πλαίσιο ενημέρωσης του κάθε δυνητικά ενδιαφερόμενου, επί της διαρκούς συζήτησης των διαχρονικών αναθεωρητικών τάσεων της Τουρκίας, σχετικά με το καθεστώς κυριαρχίας των Ελληνικών Νησιών του Αιγαίου και των συμπλεγμάτων τους, **(παρακείμενων βραχονησίδων με ή χωρίς επίσημη αναφορά ονομασίας)**, με έμφαση σε εκείνα του Ανατολικού Αιγαίου και των Δωδεκανήσων, παρατίθενται παρακάτω τα επίμαχα σχετικά Άρθρα, ως αυτά διατυπώνονται αυτούσια στη Συνθήκη της Λωζάνης και στον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ, με επισημάνσεις των Σχολίων (Σ1,2,3,4,5,6,7,8,9) επί των διαφανειών.

Άρθρον 12.

Η ληφθείσα τη 13η Φεβρουαρίου 1914 υπό της Συνδιασκέψεως του Λονδίνου εις εκτέλεσιν των άρθρων 5 της Συνθήκης του Λονδίνου 17/30 Μαΐου 1913, και 15 της Συνθήκης των Αθηνών της 1/14 Νοεμβρίου 1913, η κοινοποιηθείσα εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν τη 13 Φεβρουαρίου 1914 και αφορώσα εις την κυριαρχίαν της Ελλάδος επί των νήσων της Ανατολικής Μεσογείου, εκτός της Ίμβρου, Τενέδου και των Λαγουσών νήσων (Μαυρουών), **Σ1** ιδία των νήσων Λήμνου, Σαμοθράκης, Μυτιλήνης, Χίου, Σάμου και Ικαρίας, επικυρούται, υπό την επιφύλαξιν των διατάξεων της παρούσης Συνθήκης των συναφών προς τας υπό την κυριαρχίαν της Ιταλίας διατελούσας νήσους, **Σ3** περί των διαλαμβάνει το άρθρον 15. Εκτός αντιθέτου διατάξεως της παρούσης Συνθήκης, αι νήσοι, αι κείμεναι εις μικρότεραν απόστασιν των τριών μιλίων της ασιατικής ακτής, παραμένουσι υπό την τουρκικήν κυριαρχίαν. **Σ2**

Άρθρον 13.

Προς εξασφάλισιν της ειρήνης, η Ελληνική Κυβέρνησις υποχρεούται να τηρή εν ταις νήσοις Μυτιλήνη, Χίω, Σάμω και Ικαρία τα ακόλουθα μέτρα:

1. Αι ειρημέναι νήσοι δεν θα χρησιμοποιηθώσιν εις εγκατάστασιν ναυτικής βάσεως ή εις ανέγερσιν οχυρωματικού τινός έργου. **Σ4**
2. Θα απαγορευθή εις την ελληνικήν στρατιωτικήν αεροπλοΐαν να υπερίπταται του εδάφους της ακτής της Ανατολίας. **Σ5**
Αντιστοίχως, η Οθωμανική Κυβέρνησις θα απαγορεύσῃ εις την στρατιωτικήν αεροπλοΐαν αυτής να υπερίπταται των ρηθεισών νήσων.
3. Αι ελληνικαί στρατιωτικαί δυνάμεις εν ταις ειρημέναις νήσοις θα περιορισθώσι εις τον συνήθη αριθμόν των διά την στρατιωτικήν υπηρεσίαν καλουμένων, οίτινες δύνανται να εκγυμνάζωνται επί τόπου, ως και εις δύναμιν χωροφυλακής και αστυνομίας αναλόγον προς την εφ' ολοκλήρου του ελληνικού εδάφους υπάρχουσαν τοιαύτην. **Σ6**

Συνθήκης της Λωζάνης (Άρθρα 12,13)

Άρθρο 51.

Καμία διάταξη αυτού του Χάρτη δε θα εμποδίζει το φυσικό δικαίωμα της ατομικής ή συλλογικής νόμιμης άμυνας, σε περίπτωση που ένα Μέλος των Ηνωμένων Εθνών δέχεται ένοπλη επίθεση, ως τη στιγμή που το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πάρει τα αναγκαία μέτρα για να διατηρήσει τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Τα μέτρα που θα παίρνουν τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών κατά την άσκηση αυτού του δικαιώματος της νόμιμης άμυνας θα ανακοινώνονται αμέσως στο Συμβούλιο Ασφαλείας, και σε καμία περίπτωση δε θα θίγουν την εξουσία και την υποχρέωση που έχει το Συμβούλιο Ασφαλείας, σύμφωνα μ' αυτόν το Χάρτη, να αναλαμβάνει οποτεδήποτε τη δράση που κρίνει αναγκαία για τη διατήρηση ή για την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

Καταστατικός Χάρτης ΟΗΕ (Άρθρο 51)

Συνοπτικά συμπεράσματα επί των Άρθρων 12,13 Συνθήκης της Λωζάνης (συνδιαστικά μετά του Άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, περί Δικαιώματος Αυτοάμυνας Κράτους Μέλους):

Σ1 Δεν μπορεί να υφίσταται καμία απολύτως λογική συζήτησης, στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό της Ελλάδας, που να καλλιεργεί τον σκεπτικισμό, τον ενδοιασμό ή την υπόνοια νομικής αμφισβήτησης επί της Κυριαρχίας της Ελληνικής Δημοκρατίας στα Νησιά του Αιγαίου και στα παρακείμενα Συμπλέγματα αυτών, (παρακείμενων βραχονησίδων με ή χωρίς επίσημη αναφορά ονομασίας, όπως αναφέρεται και στο Άρθρο 15, ειδικά για τα Δωδεκάνησα και συμπερασματικά για το σύνολο των Νησιών Ελληνικής Κυριαρχίας), πλην των Ίμβρου, Τενέδου και Λαγουσών.

Σ2 Η Τουρκία ασκεί Κυριαρχία μόνο σε Ίμβρο, Τενέδο και Λαγούσες και σε Νησιά που βρίσκονται σε ακτίνα τριών ναυτικών μιλίων από τις ακτές της, εφόσον αυτά δεν ανήκουν στην Ελληνική Δημοκρατία, σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Σ3 Η αναφορά στην Ιταλία υφίσταται λόγω του ότι η Συνθήκη της Λωζάνης (1923) προηγήθηκε ιστορικά της Συνθήκης των Παρισίων (1947), με την οποία τα Δωδεκάνησα εκχωρήθηκαν στην Ελλάδα από την Ιταλία, με πλήρη κυριαρχία.

Σ4 α. Η Ελλάδα υποχρεούται να μην ιδρύσει Ναυστάθμους Πολεμικών Πλοίων μόνο σε Μυτιλήνη, Σάμο, Χίο και Ικαρία, το οποίο και τηρεί. Αν και η Συνθήκη της Λωζάνης απαγορεύει την κατασκευή αμυντικών οχυρώσεων, μόνο στα τέσσερα αυτά Νησιά, η Ελλάδα απέκτησε εκ των υστέρων το αναφαίρετο δικαίωμα στην αυτοάμυνα, συμφώνως του Άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, περί Δικαιώματος Αυτοάμυνας Κράτους Μέλους, το οποίο ως μεταγενέστερο, δύναται να θεωρηθεί υπερισχύον της ειδικής ερμηνείας περί των οχυρώσεων, οπότε αυτονότητα αίρονται και οι περιορισμοί αυτών.

β. Η Ελλάδα υποχρεούται να μην εκτελεί υπερπτήσεις με Πολεμικά Αεροσκάφη πάνω από τις ακτές της Ηπειρωτικής Τουρκίας και των νησιών σε ακτίνα τριών ναυτικών μιλίων από τις ακτές της, εφόσον αυτά δεν ανήκουν στην Ελληνική Δημοκρατία, σύμφωνα με τις Συνθήκες, το οποίο και τηρεί.

Σ5 Η Τουρκία υποχρεούται να μην εκτελεί υπερπτήσεις με Πολεμικά Αεροσκάφη πάνω από τις ακτές των Νησιών υπό Ελληνική Κυριαρχία, (συμπεριλαμβανομένων των παρακείμενων βραχονησίδων με ή χωρίς επίσημη αναφορά ονομασίας, όπως αναφέρεται και στο Άρθρο 15, ειδικά για τα

Δωδεκάνησα και συμπερασματικά για το σύνολο των Νησιών Ελληνικής Κυριαρχίας), το οποίο παραβιάζει διαρκώς.

Σ6 Η Ελλάδα έχει το δικαίωμα να καλεί τους πολίτες της σε στρατευμένη θητεία σε όλα τα Νησιά του Αιγαίου υπό την Κυριαρχία της, με σκοπό τη στρατιωτική άμυνα αυτών. Ο περιορισμός αφορά μόνο σε Μυτιλήνη, Σάμο, Χίο και Ικαρία, όπου η νόμιμη στρατιωτική παρουσία, μπορεί να έχει ρόλο Χωροφυλακής και Αστυνομίας. Αυτό όμως δεν απαγορεύει στο Ελληνικό Κράτος να ανάγει νομίμως τις στρατιωτικές μονάδες στο ρόλο αυτό, (Χωροφυλακής και Αστυνομίας) και χωρίς κανέναν απολύτως περιορισμό στον οπλισμό και στα μέσα τους. Ούτως ή άλλως όμως, απέκτησε εκ των υστέρων το αναφαίρετο δικαίωμα στην αυτοάμυνα, συμφώνως του Άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, περί Δικαιώματος Αυτοάμυνας Κράτους Μέλους, το οποίο ως μεταγενέστερο, δύναται να θεωρηθεί υπερισχύον της ειδικής ερμηνείας περί του ρόλου των στρατευμένων ως «Χωροφυλακή ή Αστυνομία». Η υπερίσχυση του Άρθρου 51 επί της ειδικής ερμηνείας αυτονομία συνάγεται και την αποδέσμευση της υποχρέωσης μή ίδρυσης Ναυστάθμων, Ναυτικών Βάσεων και Κλιμακίων, καθώς και αεροδιαδρόμων ή αεροπορικών βάσεων, επ' ωφελεία Πολεμικών Αεροσκαφών.

Άρθρον 14.

Σ7

Αι νήσοι Ίμβρος και Τένεδος παραμένουσai υπό την τουρκικήν κυριαρχίαν, θα απολαύωσιν ειδικής διοικητικής οργανώσεως, αποτελουμένης εκ τοπικών στοιχείων και παρεχούσης πάσαν εγγύησιν εις τον μη μουσουλμανικόν ιθαγενή πληθυσμόν δι' ό,τι αφορά εις την τοπικήν διοίκησιν και την προστασίαν των προσώπων και των περιουσιών. Η διατήρησις της τάξεως θα εξασφαλίζεται εν αύταις δι' αστυνομίας στρατολογουμένης μεταξύ του ιθαγενούς πληθυσμού, τη φροντιδι της ως άνω προβλεπομένης τοπικής διοικήσεως υπό τας διαταγάς της οποίας θα διατελή.

Αι συνομολογηθείσαι ή συνομολογηθσόμεναι μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας συμφωνίαι, αι αφορώσαι την ανταλλαγήν των ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών, δεν θα εφαρμοσθώσιν εις τους κατοίκους των νήσων Ίμβρου και Τενεδου.

Άρθρον 15.

Σ8

Η Τουρκία παραιτείται υπέρ της Ιταλίας παντός δικαιώματος και τίτλου επί των κάτωθι απαριθμουμένων νήσων, τουτέστι της Αστυπάλαιας, Ρόδου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψούς, Σύμης και Κω, των κατεχομένων νυν υπό την Ιταλίαν και των νησιδων των εξ αυτών εξαρτωμένων, ως και της νήσου Καστελλορίζου.

Άρθρον 16.

Σ9

Η Τουρκία δηλοί ότι παραιτείται παντός τίτλου και δικαιώματος πάσης φύσεως επί των εδαφών ή εν σχέσει προς τα εδάφη άτινα κείνται πέραν των προβλεπομένων υπό της παρούσης Συνθήκης ορίων, ως και επί των νήσων, εκτός εκείνων ων η κυριαρχία έχει αναγνωρισθ ή αυτή διά της παρούσης Συνθήκης, της τύχης των εδαφών και των νήσων τούτων κανονισθείς ή κανονισθόσμενης μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουσi τας συνομολογηθείσας ή συνομολογηθσομένας ιδιαίτερας συμφωνίας μεταξύ της Τουρκίας και των ομόρων χωρών λόγω της γειτνιάσεως αυτών.

Συνθήκη της Λωζάνης (Άρθρα 14,15,16)

Συνοπτικά συμπεράσματα επί των Άρθρων 14,15,16 Συνθήκης της Λωζάνης:

Σ7 Η Ίμβρος και η Τένεδος παραμένουν υπό Τουρκική κυριαρχία. Δεν εφαρμόζεται το αναγκαστικό μέτρο της ανταλλαγής πληθυσμών. Η Τουρκία όφειλε να προστατεύει το Χριστιανικό ιθαγενή πληθυσμό, κάτι που όχι μόνο δεν τήρησε αλλά και καταπάτησε διαχρονικά, έως και σήμερα, με συνεχείς και βάνανυες διώξεις, σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, οι Δυνάμεις Ασφαλείας των νησιών όφειλαν να είναι αυστηρώς αστυνομικές και μόνο, αποτελούμενες από τον ιθαγενή πληθυσμό. Η Τουρκία όχι απλά δεν τήρησε τη ρητή δέσμευση αλλά στρατιωτικοποίησε τα νησιά.

Σ8 Η Τουρκία παραιτείται υπέρ της Ιταλίας της κυριαρχίας των Δωδεκανησιακών Νήσων, συμπεριλαμβανομένων των παρακείμενων βραχονησίδων με ή χωρίς επίσημη αναφορά ονομασίας, έως και του συμπλέγματος της Μεγίστης (Καστελόριζο). Αυτονόητα, με τη μεταγενέστερη Συνθήκη των Παρισίων, (1947), με την οποία τα Δωδεκάνησα εκχωρήθηκαν με πλήρη κυριαρχία στην Ελλάδα από την Ιταλία, τόσο τα νησιά, όσο και οι παρακείμενες βραχονησίδες των Δωδεκανήσων, αποτελούν τμήμα της Ελληνικής Κυριαρχίας, χωρίς να υφίσταται νομικό κενό, είτε φέρουν επίσημη αναφορά ονομασίας, είτε όχι. Ασφαλώς συνάγεται πως η ανωτέρω λογική, ως νομικό επιχείρημα, δεν αφήνει κανένα απολύτως κενό και για τυχόν συμπλέγματα βραχονησίδων των υπολοίπων Νησιών του Αιγαίου, υπό Ελληνική Κυριαρχία.

Σ9 Η Τουρκία όχι μόνο παραιτείται κάθε δικαιώματος επί των εδαφών και των νησιών που καθορίζει η Συνθήκη της Λωζάνης, αλλά και κάθε άλλου ηπειρωτικού ή νησιωτικού εδάφους πέραν της Συνθήκης, η κυριαρχία του οποίου καθορίστηκε μεταξύ των ενδιαφερομένων.

Εν κατακλείδει, επισημαίνονται τα Άρθρα 27 και 120 του Συντάγματος της Ελληνικής Δημοκρατίας, περί μεταβολής της Επικρατείας και Ακροτελεύτιας Διάταξης, αντιστοίχως, με τα οποία:

α. Καμία μεταβολή στα όρια της Επικράτειας δεν μπορεί να γίνει χωρίς νόμο, που ψηφίζεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών.

β. Χωρίς νόμο, που ψηφίζεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, δεν είναι δεκτή στην Ελληνική Επικράτεια ξένη στρατιωτική δύναμη ούτε μπορεί να διαμένει σ' αυτή ή να περάσει μέσα από αυτή.

γ. Ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους που συμφωνούν με αυτό και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων.

δ. Ο σφετερισμός, με οποιονδήποτε τρόπο, της λαϊκής κυριαρχίας και των εξουσιών που απορρέουν από αυτή διώκεται μόλις αποκατασταθεί η νόμιμη εξουσία, οπότε αρχίζει και η παραγραφή του εγκλήματος.

ε. Η τήρηση του Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων, που δικαιούνται και υποχρεούνται να αντιστέκονται με κάθε μέσο εναντίον οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει με τη βία.

Ιωάννης Λεγάκης

Αρχιπλοίαρχος (ε.α) (Μ) ΠΝ